Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

8. května 2025 *

„Řízení o předběžné otázce – Azylová politika – Směrnice 2013/32/EU – Článek 4 odst. 1 a čl. 31 odst. 3 třetí pododstavec písm. b) – Řízení pro přiznávání mezinárodní ochrany – Prodloužení šestiměsíční lhůty pro posouzení rozhodujícím orgánem – Velký počet současně podaných žádostí o mezinárodní ochranu – Pojem – Zohlednění dalších okolností“

Ve věci C-662/23 [Zimir] [i],

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Raad van State (Státní rada, Nizozemsko) ze dne 8. listopadu 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 9. listopadu 2023, v řízení

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

proti

X,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení: M. L. Arastey Sahún, předsedkyně senátu, D. Gratsias, E. Regan, J. Passer (zpravodaj) a B. Smulders, soudci,

generální advokátka: L. Medina,

za soudní kancelář: A. Lamote, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 23. října 2024,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za X: M. F. Wijngaarden, advocaat, a S. Rafi, experte,

– za nizozemskou vládu: M. K. Bulterman a A. Hanje, jako zmocněnkyně,

– za českou vládu: A. Edelmannová, M. Smolek a J. Vláčil, jako zmocněnci,

– za francouzskou vládu: R. Bénard, B. Dourthe, O. Duprat-Mazaré a B. Fodda, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: nizozemština.

[i] Název projednávané věci je fiktivní. Neodpovídá skutečnému jménu žádné ze zúčastněných stran.

– za maďarskou vládu: Zs. Biró-Tóth a M. Z. Fehér, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi: A. Azema, A. Baeckelmans, F. Blanc a S. Van den Bogaert, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 12. prosince 2024,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 31 odst. 3 třetího pododstavce písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (Úř. věst. 2013, L 180, s. 60) ve spojení s čl. 4 odst. 1 této směrnice.

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost, Nizozemsko) a X, státním příslušníkem třetí země, ohledně toho, že uvedený státní tajemník nepřijal v zákonné šestiměsíční lhůtě rozhodnutí o žádosti o udělení povolení k přechodnému pobytu z důvodu azylu.

Právní rámec

Unijní právo

3 Body 3 a 18 odůvodnění směrnice 2013/32 uvádějí:

„(3) Evropská rada se na svém zvláštním zasedání v Tampere ve dnech 15. a 16. října 1999 dohodla, že bude pracovat na vytvoření společného evropského azylového systému, založeného na úplném uplatňování a začlenění Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků ze dne 28. července 1951 [(Sbírka smluv Organizace spojených národů, sv. 189, s. 150, č. 2545 [1954])] ve znění Newyorského protokolu ze dne 31. ledna 1967 (dále jen ‚Ženevská úmluva‘), a potvrdila tak zásadu nenavracení a zajištění toho, že nikdo není vrácen zpět tam, kde by byl vystaven pronásledování.

[…]

(18) Je v zájmu členských států i žadatelů o mezinárodní ochranu, aby bylo rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu přijato co možná nejdříve, aniž by tím bylo dotčeno provedení přiměřeného a úplného posouzení.“

4 Článek 1 této směrnice, nadepsaný „Účel“, zní:

„Účelem této směrnice je stanovit společná řízení pro přiznávání a odnímání mezinárodní ochrany podle směrnice [Evropského parlamentu a Rady] 2011/95/EU [ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (Úř. věst. 2011, L 337, s. 9)].“

5 Článek 4 uvedené směrnice nadepsaný „Odpovědné orgány“ v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy určí pro všechna řízení rozhodující orgán příslušný k přiměřenému posuzování žádostí podle této směrnice. Členské státy zajistí, aby měl tento orgán pro plnění svých úkolů podle této směrnice k dispozici přiměřené prostředky, jakož i pracovníky s odpovídající kvalifikací.“

6 Článek 31 této směrnice, nadepsaný „Řízení o posouzení žádosti“, stanoví:

„1. Členské státy vyřizují žádosti o mezinárodní ochranu v řízení o posouzení žádosti v souladu se základními zásadami a zárukami uvedenými v kapitole II.

2. Členské státy zajistí, aby řízení o posouzení žádosti bylo skončeno co nejdříve, aniž by tím byla dotčena přiměřenost a úplnost posouzení.

3. Členské státy zajistí, aby řízení o posouzení žádosti bylo skončeno do šesti měsíců od podání žádosti.

Pokud se na žádost vztahuje postup uvedený v nařízení [Evropského parlamentu a Rady] (EU) č. 604/2013 [ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států (Úř. věst. 2013, L 180, s. 31)], počíná šestiměsíční lhůta běžet od okamžiku, kdy je podle uvedeného nařízení určen členský stát příslušný k posouzení této žádosti, žadatel se nachází na území tohoto členského státu a byl převzat příslušným orgánem.

Členské státy mohou prodloužit tuto šestiměsíční lhůtu uvedenou v tomto odstavci nejvýše o dalších devět měsíců v případech:

[…]

b) kdy o mezinárodní ochranu žádá současně velký počet státních příslušníků třetí země nebo osob bez státní příslušnosti, kvůli čemuž je v praxi velmi složité skončit řízení v šestiměsíční lhůtě;

[…]

Výjimečně a za řádně odůvodněných okolností mohou členské státy překročit lhůty stanovené v tomto odstavci o nejvýše tři měsíce, pokud je to nezbytné pro zajištění přiměřeného a úplného posouzení žádosti o mezinárodní ochranu.

[…]

5. V každém případě členský stát skončí řízení o posouzení žádosti ve lhůtě nejvýše 21 měsíců od podání žádosti.

6. Členské státy zajistí, aby v případech, kdy není možné vydat rozhodnutí do šesti měsíců, žadatel:

a) byl informován o prodlení a

b) na žádost obdržel informaci o důvodech prodlení a době, ve které lze očekávat, že bude rozhodnuto o jeho žádosti.

[…]“

Nizozemské právo

7 Článek 42 Vreemdelingenwet 2000 (zákon o cizincích z roku 2000) ze dne 23. listopadu 2000 (Stb. 2000, č. 495) stanoví:

„1. Rozhodnutí o žádosti o povolení k přechodnému pobytu podle článku 28 nebo o povolení k pobytu na neomezenou dobu podle článku 33 bude vydáno do šesti měsíců od přijetí žádosti.

[…]

4. Lhůtu uvedenou v odstavci 1 lze prodloužit nejvýše o dalších devět měsíců v případech, kdy:

[…]

b) o mezinárodní ochranu žádá současně velký počet cizinců, kvůli čemuž je v praxi velmi složité skončit řízení v šestiměsíční lhůtě; nebo

[…]“

8 Dne 21. září 2022 vydal státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost na základě čl. 42 odst. 4 písm. b) zákona o cizincích z roku 2000, který provádí čl. 31 odst. 3 třetí pododstavec písm. b) směrnice 2013/32 do nizozemského práva, Besluit houdende wijziging van de Vreemdelingencirculaire 2000 (vyhláška, kterou se mění oběžník o cizincích z roku 2000, dále jen „WBV 2022/22“), která nabyla účinnosti dne 27. září 2022. Prostřednictvím WBV 2022/22 prodloužil státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost lhůtu pro posouzení žádostí o udělení povolení k přechodnému pobytu z důvodu azylu o devět měsíců. Tato vyhláška se vztahuje na všechny žádosti podané před 1. lednem 2023, u nichž ke dni 27. září 2022 neuplynula lhůta pro posouzení.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

9 Dne 10. dubna 2022 podal X, turecký státní příslušník, v Nizozemsku žádost o mezinárodní ochranu.

10 Dne 21. září 2022 vydal státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost WBV 2022/22, kterým prodloužil zákonnou šestiměsíční lhůtu pro posouzení žádostí o udělení povolení k přechodnému pobytu z důvodu azylu o devět měsíců.

11 Dne 13. října 2022 zaslal X státnímu tajemníkovi pro spravedlnost a bezpečnost výzvu, neboť ve lhůtě šesti měsíců nebylo přijato rozhodnutí.

12 Vzhledem k tomu, že státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost během dvou týdnů následujících po této výzvě nereagoval, podal X žalobu k rechtbank Den Haag (soud v Haagu, Nizozemsko).

13 Rozsudkem ze dne 6. ledna 2023 rozhodl uvedený soud, že žaloba X je opodstatněná, a konstatoval, že státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost neprodloužil prostřednictvím WBV 2022/22 v souladu se zákonem lhůtu pro posouzení žádostí o udělení povolení k přechodnému pobytu z důvodu azylu. Tímto rozsudkem uvedený soud tomuto orgánu rovněž nařídil, aby ve lhůtě osmi týdnů ode dne vydání rozsudku provedl první výslech a do osmi týdnů od tohoto prvního výslechu přijal rozhodnutí o žádosti X, a to pod hrozbou penále ve výši 100 eur za každý den prodlení.

14 Státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost podal proti tomuto rozsudku odvolání k Raad van State (Státní rada, Nizozemsko), která je předkládajícím soudem.

15 Na podporu této žaloby uvedl, že pro účely použití čl. 42 odst. 4 písm. b) zákona o cizincích z roku 2000 a čl. 31 odst. 3 třetího pododstavce písm. b) směrnice 2013/32 se nevyžaduje, aby vnitrostátní orgán čelil náhlému nárůstu nebo „špičce“ počtu současně podaných žádostí o mezinárodní ochranu. Tento orgán může prodloužit lhůtu pro posouzení těchto žádostí i v případě postupného zvyšování tohoto počtu, spolu s dalšími okolnostmi, pokud je takové prodloužení nezbytné pro zajištění přiměřeného a úplného posouzení žádostí o mezinárodní ochranu, jak vyžaduje čl. 31 odst. 2 směrnice 2013/32. Státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost dále uvádí, že při zvažování, zda prodlouží lhůtu pro posouzení žádostí o mezinárodní ochranu, může zohlednit stávající množství nevyřízených žádostí o azyl, neboť toto množství zabírá kapacitu pro vyřizování těchto žádostí a přispívá k tomu, že je v praxi velmi obtížné ukončit řízení s náležitou péčí v šestiměsíční lhůtě od podání žádosti.

16 Dne 14. dubna 2023 vydal státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost X povolení k přechodnému pobytu z důvodu azylu a zaplatil mu částku dlužnou z titulu penále.

17 Předkládající soud má za to, že státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost má nicméně i nadále právní zájem na odvolání, jelikož tento opravný prostředek směřuje ke zpochybnění rozsudku ze dne 6. ledna 2023, v němž rechtbank Den Haag (soud v Haagu) rozhodl, že prostřednictvím WBV 2022/22 tento orgán neprodloužil v souladu s právem lhůtu pro posouzení žádostí o udělení povolení k přechodnému pobytu z důvodu azylu uvedených v tomto aktu.

18 Tento soud poznamenává, že výraz „současně“ uvedený v čl. 31 odst. 3 třetím pododstavci písm. b) směrnice 2013/32, je-li vykládán široce, znamená „během krátké doby“, jelikož žádosti o mezinárodní ochranu jsou ve skutečnosti zřídka podány doslova v témže okamžiku. Podle uvedeného soudu je však ještě třeba určit časové rozmezí, během něhož dochází k nárůstu počtu těchto žádostí, které může znamenat jejich špičku. Navíc s ohledem na skutečnost, že tento nárůst není bezprostředně postřehnutelný, Raad van State (Státní rada) uvádí, že k provedení tohoto ustanovení může účinně dojít až po uplynutí určité doby.

19 Předkládající soud si klade otázku, zda směrnice 2013/32 v rámci širšího výkladu umožňuje prodloužit lhůtu pro posouzení žádostí o mezinárodní ochranu, pokud se jejich počet zvyšuje jen postupně, třebaže v takovém případě má státní tajemník pro spravedlnost a bezpečnost dost času a příležitosti zvýšit svou kapacitu vyřizování těchto žádostí. Tento výklad by bylo možné přijmout, jelikož je v souladu s cílem směrnice 2013/32, kterým je, aby rozhodující orgán rozhodl o žádostech o mezinárodní ochranu co možná nejdříve, avšak s náležitou péčí.

20 Kromě toho tento soud uvádí, že při výkladu čl. 31 odst. 3 třetího pododstavce písm. b) směrnice 2013/32 hraje roli rovněž čl. 31 odst. 2 této směrnice, který stanoví, že řízení o posouzení žádosti musí být skončeno co nejdříve, aniž by tím byla dotčena přiměřenost a úplnost posouzení. Vzájemný vztah mezi těmito dvěma požadavky je tedy důležitý, ale nejasný.

21 Kromě toho předkládající soud uvádí, že výraz „velký počet“ ve spojení se státními příslušníky třetích zemí nebo osobami bez státní příslušnosti, kteří podávají žádosti o mezinárodní ochranu, je rovněž nejasný. Klade si otázku, zda tento počet musí být určen v absolutních hodnotách, nebo zda je možné zohlednit číselné údaje o tocích těchto žádostí v daném členském státě.

22 Tento soud si dále klade otázku, zda to, že je v praxi velmi složité skončit řízení o posouzení žádostí o mezinárodní ochranu v šestiměsíční lhůtě stanovené v čl. 31 odst. 3 třetím pododstavci písm. b) směrnice 2013/32, může vyplývat z jiných okolností než pouze z velkého počtu těchto žádostí podaných současně.

23 Za těchto podmínek se Raad van State (Státní rada) rozhodla přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) a) Může rozhodující orgán využít své pravomoci prodloužit v případě velkého počtu žádostí o mezinárodní ochranu, které jsou ve smyslu čl. 31 odst. 3 třetího pododstavce písm. b) směrnice 2013/32 podány současně, šestiměsíční lhůtu pro vydání rozhodnutí, pokud k nárůstu počtu těchto žádostí dochází pozvolna během určitého časového úseku, a v důsledku toho je v praxi velmi složité skončit řízení v šestiměsíční lhůtě? Jak musí být v této souvislosti vykládáno slovo ‚současně‘?

b) Na základě jakých kritérií musí být posouzeno, zda se jedná o ‚velký počet‘ žádostí o mezinárodní ochranu ve smyslu čl. 31 odst. 3 třetího pododstavce písm. b) směrnice 2013/32?

2) Vztahuje se na časový úsek, během něhož musí dojít k nárůstu počtu žádostí o mezinárodní ochranu, nějaké časové omezení, aby ještě mohl spadat pod čl. 31 odst. 3 třetí pododstavec písm. b) směrnice 2013/32? Pokud ano, jak dlouhý může tento časový úsek být?

3) Lze při posuzování otázky, zda je v praxi velmi složité skončit řízení v šestiměsíční lhůtě, jak stanoví čl. 31 odst. 3 třetí pododstavec písm. b) směrnice 2013/32, zohlednit, a to i ve světle čl. 4 odst. 1 této směrnice, takové okolnosti, které se nezakládají na nárůstu počtu žádosti o mezinárodní ochranu, jako je okolnost, že se rozhodující orgán musí potýkat s nahromaděním nevyřízených žádostí, k němuž došlo již před zvýšením počtu žádostí o mezinárodní ochranu, nebo s nedostatkem personálních kapacit?“

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

24 Francouzská vláda ve svém písemném vyjádření vyjádřila pochybnosti o přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, přičemž v podstatě uvedla, že spor v původním řízení se stal bezpředmětným, neboť X již získal povolení k přechodnému pobytu z důvodu azylu.

25 Z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že postup zavedený článkem 267 SFEU je nástrojem spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, díky němuž Soudní dvůr poskytuje vnitrostátním soudům výklad unijního práva, jenž je pro ně nezbytný k vyřešení sporů, které mají tyto soudy rozhodnout. Důvodem existence žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

není vydávání konzultativních stanovisek k obecným nebo hypotetickým otázkám, ale potřeba vyřešení skutečného sporu. Jak vyplývá ze samotného znění článku 267 SFEU, požadované rozhodnutí o předběžné otázce musí být „nezbytné“ k tomu, aby předkládající soud mohl „vynést rozsudek“ ve věci, která mu byla předložena (rozsudek ze dne 26. března 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, body 44 a 45, jakož i citovaná judikatura).

26 Soudní dvůr opakovaně připomněl, že ze znění i systematiky článku 267 SFEU vyplývá, že řízení o předběžné otázce zejména předpokládá, že před vnitrostátními soudy skutečně probíhá spor, v jehož rámci mají vnitrostátní soudy vydat rozhodnutí, které může zohlednit rozsudek vydaný v řízení o předběžné otázce (rozsudek ze dne 26. března 2020, Miasto Łowicz a Prokurator Generalny, C-558/18 a C-563/18, EU:C:2020:234, bod 46 a citovaná judikatura).

27 Soudní dvůr tudíž může z úřední povinnosti ověřit, zda spor v původním řízení nadále trvá (rozsudek ze dne 13. září 2016, Rendón Marín, C-165/14, EU:C:2016:675, bod 24).

28 V tomto ohledu ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že rozsudek ze dne 6. ledna 2023, kterým rechtbank den Haag (soud v Haagu) prohlásil žalobu X za opodstatněnou a nařídil státnímu tajemníkovi pro spravedlnost a bezpečnost provést slyšení a rozhodnout o žádosti X ve lhůtách, které stanovil, je napaden odvoláním k předkládajícímu soudu. Ze spisu rovněž vyplývá, že tím, že tento orgán vydal X dne 14. dubna 2023 povolení k přechodnému pobytu z důvodu azylu, nebyl tento spor ukončen a ke dni podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce probíhal, a předkládající soud má za to, že uvedený orgán má i nadále právní zájem na odvolání z důvodu, že rozsudek, který je předmětem tohoto odvolání, konstatoval, že tento orgán neprodloužil lhůtu pro rozhodnutí v oblasti azylu v souladu se zákonem.

29 Je tedy třeba mít za to, že před předkládajícím soudem, který musí rozhodnout o zákonnosti tohoto prodloužení, stále probíhá spor v původním řízení a odpověď Soudního dvora na položené otázky je nezbytná pro vyřešení tohoto sporu.

30 Za těchto podmínek je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce přípustná.

K předběžným otázkám

K první a druhé otázce

31 Podstatou první a druhé otázky předkládajícího soudu, které je třeba posuzovat společně, je, zda čl. 31 odst. 3 třetí pododstavec písm. b) směrnice 2013/32 musí být vykládán v tom smyslu, že šestiměsíční lhůta stanovená pro posouzení žádostí o mezinárodní ochranu uvedená v tomto ustanovení může být rozhodujícím orgánem prodloužena o devět měsíců v případě postupného zvyšování počtu těchto žádostí během delšího období, nebo zda je pro účely uplatnění tohoto ustanovení doba, během níž musí dojít ke zvýšení tohoto počtu, časově omezena.

32 Článek 31 odst. 3 třetí pododstavec písm. b) směrnice 2013/32 stanoví, že členské státy mohou prodloužit šestiměsíční lhůtu pro posouzení žádostí o mezinárodní ochranu v případě, kdy o mezinárodní ochranu žádá současně velký počet státních příslušníků třetí země nebo osob bez státní příslušnosti, kvůli čemuž je v praxi velmi složité skončit řízení v této lhůtě.

33 Možnost členských států prodloužit šestiměsíční lhůtu pro posouzení žádostí o mezinárodní ochranu na základě tohoto ustanovení je tedy podmíněna splněním tří vzájemně úzce souvisejících a kumulativních podmínek, a sice zaprvé, že žádosti o takovou ochranu jsou podány „současně“, zadruhé, že tyto žádosti podá „velký počet“ státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti, a zatřetí, že pro orgány členského státu je „v praxi velmi složité skončit řízení v šestiměsíční lhůtě“. Tyto vzájemně související podmínky musí být vykládány společně.

34 Zaprvé, pokud jde o podmínku, že žádosti o mezinárodní ochranu musí být podány současně, je třeba uvést, že žádné ustanovení směrnice 2013/32 nedefinuje smysl a rozsah výrazu „současně“. Tento výraz tedy musí být vykládán v souladu s jeho obvyklým smyslem v běžném jazyce, s přihlédnutím ke kontextu, ve kterém je použit, a cílům, které sleduje právní úprava, jejíž je součástí [obdobně viz rozsudek ze dne 6. července 2023, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Zvlášť závažný trestný čin), C-402/22, EU:C:2023:543, bod 24 a citovaná judikatura].

35 Podle svého obvyklého smyslu v běžném jazyce je tento výraz synonymem výrazu „souběžně“, což v zásadě znamená, že velký počet žádostí o mezinárodní ochranu, na který odkazuje čl. 31 odst. 3 třetí pododstavec písm. b) směrnice 2013/32, musí být podán ve stejný okamžik.

36 Jak v podstatě uvedla generální advokátka v bodě 45 svého stanoviska, vzhledem k tomu, že žádosti o mezinárodní ochranu jsou v praxi zřídkakdy podány přesně ve stejný okamžik, aby toto ustanovení nebylo zbaveno veškerého užitečného účinku, musí být výraz „současně“ chápán tak, že znamená „během krátké doby“, což naznačuje, že uvedené ustanovení se nevztahuje na případ postupného zvyšování počtu těchto žádostí během delšího období.

37 Zadruhé, pokud jde o podmínku, aby žádosti o mezinárodní ochranu podal „velký“ počet státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti, výraz „velký“ podle svého obvyklého smyslu v běžném jazyce odkazuje na „vysoký“ počet žadatelů o mezinárodní ochranu.

38 Vzhledem k tomu, že směrnice 2013/32 neobsahuje kritéria umožňující kvantifikovat takový počet, byť i relativním způsobem, jak v podstatě uvedla generální advokátka v bodech 46 a 48 svého stanoviska, posouzení existence „velkého počtu“ těchto žadatelů musí být provedeno s ohledem na obvyklý a předvídatelný stav žádostí o mezinárodní ochranu v dotyčném členském státě na základě současných a historických statistických trendů. Aby se jednalo o „velký počet“ žádostí o mezinárodní ochranu podaných „současně“ ve smyslu čl. 31 odst. 3 třetího pododstavce písm. b) směrnice 2013/32, musí rozhodující orgán na základě srovnávací analýzy číselných údajů určit, že během krátké doby došlo k významnému nárůstu počtu uvedených žádostí ve srovnání s trendem obvyklým a předvídatelným v dotyčném členském státě.

39 Zatřetí, pokud jde o podmínku týkající se existence praktických obtíží s vyřízením velkého počtu žádostí o mezinárodní ochranu podaných současně ve lhůtě šesti měsíců, posouzení existence takových obtíží musí být provedeno zejména s ohledem na povinnosti, které pro členské státy vyplývají z čl. 4 odst. 1 směrnice 2013/32.

40 V tomto ohledu je třeba připomenout, že toto ustanovení stanoví, že členské státy určí pro všechna řízení rozhodující orgán příslušný k přiměřenému posuzování žádostí o mezinárodní ochranu podle této směrnice a zajistí, aby měl tento orgán pro plnění svých úkolů podle uvedené směrnice k dispozici přiměřené prostředky, jakož i pracovníky s odpovídající kvalifikací.

41 Vzhledem k tomu, že rozhodující orgán musí mít k dispozici prostředky nezbytné k tomu, aby byl schopen vyřídit obvyklý a předvídatelný tok žádostí o mezinárodní ochranu v šestiměsíční lhůtě, může se uvedený orgán potýkat s problémem kapacity pro přiměřené a úplné vyřizování takových žádostí jedině v případě, že během krátké doby dojde k výraznému nárůstu takových žádostí ve srovnání s tendencí obvyklou a předvídatelnou v tomto členském státě.

42 Naproti tomu pokud se počet žádostí o mezinárodní ochranu postupně zvyšuje během delšího období, musí dotyčný členský stát v souladu s čl. 4 odst. 1 směrnice 2013/32 přijmout opatření k přizpůsobení své kapacity vyřizovat tyto žádosti. Délka období, které je třeba zohlednit pro účely výkladu čl. 31 odst. 3 třetího pododstavce písm. b) směrnice 2013/32, tak nesmí překročit čas nezbytný k tomu, aby členský stát navýšil prostředky poskytnuté rozhodujícímu orgánu a měl opět dostatečnou kapacitu pro vyřizování těchto žádostí v souladu s touto směrnicí.

43 Začtvrté z bodů 3 a 18 odůvodnění směrnice 2013/32 vyplývá, že cílem této směrnice je vytvořit společný evropský azylový systém, v němž by rozhodnutí o žádostech o mezinárodní ochranu mělo být přijato co možná nejdříve, aniž by tím bylo dotčeno provedení přiměřeného a úplného posouzení.

44 Je pravda, že možnosti prodloužení šestiměsíční lhůty uvedené v čl. 31 odst. 3 směrnice 2013/32 byly zavedeny s cílem reagovat na specifické situace, které odůvodňují delší lhůtu pro posouzení, aby bylo možné zaručit jejich přiměřené a úplné posouzení.

45 Jak přitom vyplývá z bodů 41 a 42 tohoto rozsudku, rozhodující orgán se může potýkat s problémem kapacity pro vyřízení těchto žádostí během šestiměsíční lhůty pro posouzení, který odůvodňuje prodloužení této lhůty podle čl. 31 odst. 3 třetího pododstavce písm. b) směrnice 2013/32, pouze tehdy, pokud se počet žádostí o mezinárodní ochranu zvýšil výrazně a během krátké doby.

46 Výklad čl. 31 odst. 3 třetího pododstavce písm. b) směrnice 2013/32 umožňující členskému státu prodloužit šestiměsíční lhůtu pro posouzení žádostí o mezinárodní ochranu v případě postupného zvyšování počtu těchto žádostí během delšího období by tedy ohrozil cíl sledovaný touto směrnicí.

47 Ze všeho výše uvedeného vyplývá, že čl. 31 odst. 3 třetí pododstavec písm. b) směrnice 2013/32 se použije v případě, kdy během krátké doby dojde k výraznému zvýšení počtu žádostí o mezinárodní ochranu ve srovnání s trendem obvyklým a předvídatelným v dotyčném členském státě, a nevztahuje se tudíž na případ postupného zvyšování počtu těchto žádostí během delšího období.

48 Období, během něhož musí dojít ke zvýšení počtu žádostí o mezinárodní ochranu, aby toto zvýšení mohlo spadat do působnosti čl. 31 odst. 3 třetího pododstavce písm. b) směrnice 2013/32, je tedy omezené a jeho délka nesmí překročit čas nezbytný k tomu, aby členský stát navýšil prostředky poskytnuté rozhodujícímu orgánu a měl opět dostatečnou kapacitu pro vyřizování obdržených žádostí o mezinárodní ochranu v šestiměsíční lhůtě stanovené v tomto ustanovení v souladu s povinnostmi vyplývajícími z čl. 4 odst. 1 této směrnice. Tento nezbytný čas musí být posouzen s ohledem na čas potřebný k přijetí a vyškolení pracovníků kompetentních k přiměřenému a úplnému vyřizování obdržených žádostí o mezinárodní ochranu.

49 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na první a druhou otázku odpovědět tak, že čl. 31 odst. 3 třetí pododstavec písm. b) směrnice 2013/32 musí být vykládán v tom smyslu, že šestiměsíční lhůta stanovená pro posouzení žádostí o mezinárodní ochranu uvedená v tomto ustanovení může být rozhodujícím orgánem prodloužena o devět měsíců v případě, že během

krátké doby dojde k výraznému zvýšení počtu těchto žádostí ve srovnání s trendem obvyklým a předvídatelným v dotyčném členském státě, což vylučuje situaci, kdy dochází k postupnému zvyšování počtu uvedených žádostí po dlouhou dobu.

K třetí otázce

50 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 31 odst. 3 třetí pododstavec písm. b) směrnice 2013/32 ve spojení s čl. 4 odst. 1 této směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že skutečnost, že je v praxi velmi složité skončit řízení v šestiměsíční lhůtě, může vyplývat z jiných okolností než velkého počtu těchto současně podaných žádostí, například z předchozí existence velkého množství nevyřízených žádostí nebo nedostatku personálních kapacit rozhodujícího orgánu.

51 Ze znění čl. 31 odst. 3 třetího pododstavce písm. b) směrnice 2013/32 vyplývá, že praktické obtíže při dodržení šestiměsíční lhůty pro posouzení žádostí o mezinárodní ochranu, které odůvodňují prodloužení této lhůty podle tohoto ustanovení, musí být způsobeny velkým počtem státních příslušníků třetích zemí nebo osob bez státní příslušnosti, kteří současně požádali o mezinárodní ochranu.

52 Připuštění jiných okolností než velkého počtu současně podaných žádostí o mezinárodní ochranu k odůvodnění prodloužení lhůty pro posouzení podle uvedeného ustanovení by ohrozilo povinnosti, které musí členské státy splnit na základě čl. 4 odst. 1 této směrnice, jak jsou uvedeny v bodě 40 tohoto rozsudku.

53 V rozsahu, v němž toto ustanovení požaduje, aby dotyčný členský stát zajistil, že rozhodující orgán je schopen čelit výkyvům v počtu žádostí o mezinárodní ochranu, pokud počet těchto žádostí odpovídá obvyklému a předvídatelnému trendu, se má za to, že tento členský stát poskytl prostředky, aby měl tento orgán přiměřenou kapacitu pro vyřizování. Naproti tomu, nastanou-li takové nepředvídatelné okolnosti, jako je prudký nárůst počtu uvedených žádostí podaných současně, nelze od členského státu očekávat, že splní své povinnosti v požadované šestiměsíční lhůtě, jelikož původně stanovené prostředky nemusí být dostatečné a tento členský stát není nutně schopen okamžitě uspokojit dodatečné potřeby, zejména pokud jde o personální kapacity, které tento nárůst vyžaduje.

54 I když totiž členské státy musí zajistit posílení lidských zdrojů rozhodujícího orgánu v případě nárůstu počtu žádostí o mezinárodní ochranu, nelze od nich očekávat, že budou okamžitě schopny uspokojit dodatečné personální potřeby, které s sebou nese výrazné zvýšení počtu těchto žádostí během krátké doby ve srovnání s trendem obvyklým a předvídatelným v dotyčném členském státě. Musí mít tedy čas potřebný k navýšení prostředků poskytnutých rozhodujícímu orgánu a opětovnému dosažení dostatečné kapacity pro vyřizování těchto žádostí v souladu s touto směrnicí. Proto čl. 31 odst. 3 třetí pododstavec písm. b) směrnice 2013/32 stanoví možnost prodloužit lhůtu pro posouzení těchto žádostí až o dalších devět měsíců.

55 Z toho vyplývá, že počet žádostí o mezinárodní ochranu, které čekají na vyřízení v okamžiku, kdy dojde k výraznému zvýšení počtu těchto současně podaných žádostí, nemůže sám o sobě představovat okolnost odůvodňující prodloužení podle čl. 31 odst. 3 třetího pododstavce písm. b) směrnice 2013/32. Pokud počet těchto žádostí zůstává trvale vysoký po dlouhou dobu, je na členském státu, aby poskytl rozhodujícímu orgánu přiměřené prostředky k zajištění dostatečné kapacity pro vyřizování v souladu s čl. 4 odst. 1 této směrnice.

56 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že čl. 31 odst. 3 třetí pododstavec písm. b) směrnice 2013/32 ve spojení s čl. 4 odst. 1 této směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že skutečnost, že je v praxi velmi složité skončit řízení o posouzení žádostí o mezinárodní ochranu v šestiměsíční lhůtě, nemůže vyplývat z jiných okolností než velkého počtu těchto současně podaných žádostí, například z předchozí existence velkého množství nevyřízených žádostí nebo nedostatku personálních kapacit rozhodujícího orgánu.

K nákladům řízení

57 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

1) **Článek 31 odst. 3 třetí pododstavec písm. b) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany**

   musí být vykládán v tom smyslu, že

   šestiměsíční lhůta stanovená pro posouzení žádostí o mezinárodní ochranu uvedená v tomto ustanovení může být rozhodujícím orgánem prodloužena o devět měsíců v případě, že během krátké doby dojde k výraznému zvýšení počtu těchto žádostí ve srovnání s trendem obvyklým a předvídatelným v dotyčném členském státě, což vylučuje situaci, kdy dochází k postupnému zvyšování počtu uvedených žádostí po dlouhou dobu.

2) **Článek 31 odst. 3 třetí pododstavec písm. b) směrnice 2013/32 ve spojení s čl. 4 odst. 1 této směrnice**

   musí být vykládán v tom smyslu, že

   skutečnost, že je v praxi velmi složité skončit řízení o posouzení žádostí o mezinárodní ochranu v šestiměsíční lhůtě, nemůže vyplývat z jiných okolností než velkého počtu těchto současně podaných žádostí, například z předchozí existence velkého množství nevyřízených žádostí nebo nedostatku personálních kapacit rozhodujícího orgánu.

Podpisy